

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Lausunnon antaja:
Loviisan kaupunginhallitus
Mannerheiminkatu 4, PL 77, 07901 Loviisa

Yhteyshenkilö:
Kaupunkisuunnittelupäällikkö Marko Luukkonen
puh. 0440 555 403
marko.luukkonen@loviisa.fi

Lausunnon vastaanottaja:
Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Valittaja:

osoite

**LOVIISAN KAUPUNGIN LAUSUNTO YKSITYISHENKILÖN VALITUKSEEN KOSKIEN
JOKINIEMEN AURINKOVOIMAOSAYLEISKAAVAA
hyväksytty kaupunginvaltuustossa 30.3.2026 § 36**

VASTAUS JA VAATIMUKSET

Loviisan kaupunki vaatii ensisijaisesti, että hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta, koska valituksessa esitetyt vaatimukset ovat tarkoituksenmukaisuus- eikä laillisuusperusteisia. Toissijaisesti kaupunki vaatii valituksen hylkäämistä kaikilta osin perusteettomana.

Loviisan kaupunki vaatii valittajia korvaamaan oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

PERUSTELUT

TAUSTA

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on käynnistetty Loviisan kaupunginvaltuuston päätöksellä 7.5.2025 (§ 45) hankekehitysyhtiö 3Flash Finland Oy:n aloitteesta. Suunnittelualueella ei entuudestaan ole yleis- tai asemakaavaa. Suunnittelualan laajuus on n. 263,9 ha. Tavoitteena on laatia osayleiskaava, joka mahdollistaa aurinkovoimatuotannon Jokiniemen kiinteistön (434-477-1-42) peltoalueilla.

Aurinkovoimahanke

Suunniteltu aurinkovoimahanke on ns. agri-PV-hanke eli Jokiniemen kiinteistöön kuuluville peltoalueille on tavoitteena sijoittaa aurinkopaneeleita siten, että viljely aurinkopaneelien väliin jäävillä alueilla on edelleen mahdollista. Hanke edustaa

modernisoituvaa, ilmaston lämpenemistä osaltaan ehkäisevää maanviljelytoimintaa. Jokiniemen tilan omistajan tavoitteena on agri-PV-hankkeen kautta varmistaa tilan tuotannonkasvu ja elinvoimaisuus. Aurinkovoimalan toteuttaja tulee tekemään voimalan rakennuttua voimalan alueella tutkimuksen yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa siitä, kuinka biodiversiteettiä voidaan vahvistaa agri-PV-hankkeiden alueella ja samalla lisätä maanviljelyn tuottavuutta.

Uusiutuvan energian tuotantoa pyritään sekä EU:n energia- ja ilmastostrategian että hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti lisäämään nykyisestä. Euroopan parlamentti on hyväksynyt Euroopan ilmastolain, jonka mukaan EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoite on 55 % nykyisestä ja tavoite ilmastoneutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä on laillisesti sitova. Aurinkovoimalan rakentaminen Loviisan kaupunkiin Jokiniemen tilan alueelle noudattaa EU:n asettamia tavoitteita fossiilisen energian korvaamisesta uusiutuvilla energianlähteillä. Aurinkovoimalan toteuttaminen tukee myös kotimaiselle energiantuotannolle ja energiantuotannon omavaraisuudelle asetettuja tavoitteita. Toimintavarma energiahuolto on tärkeä osa kansallista huoltovarmuutta.

Jokiniemen tilalle suunniteltu agri-PV-hanke on European Commission Innovation Fund IF24 -ohjelman tukema hanke, joka on kiireellinen. Hankkeelle on myönnetty merkittävä EU-tuki, EU-step seal -dokumentti on lausunnon liitteenä 12. Hankkeen kehittäjäyhtiö 3Flash Finland Oy toimittaa pyynnöstänne lisäksi erillisen kiirehtimispyynnön EU:n taholta. Tavoitteena on varmistaa, ettei hankkeelle myönnetty n. 17 miljoonan euron tukikokonaisuus vaarannu osayleiskaavan lainvoimaisuuden mahdollisen viivästyksen vuoksi.

Osayleiskaavan käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava tuli vireille kaupunginvaltuuston päätöksellä 7.5.2025 (§ 45).

Asiakirjajulkisuus ja osallistaminen kaavaprosessiin

Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta päätti kokouksessaan 18.6.2025 (§ 110) asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman yleisesti nähtäville yhtä aikaa osayleiskaavaluonnoksen kanssa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetettiin nähtäville koko kaavaprosessin ajaksi 10.7.2025.

Osayleiskaavaluonnos ja siihen liittyvät asiakirjat pidettiin yleisesti nähtävillä 10.7.–22.8.2025 välisen ajan Lovinfossa sekä kaupungin www-sivuilla (AKL 62 §, MRA 30 §). OAS:n ja kaavaluonnoksen nähtävilläolosta kuulutettiin Lovin fon virallisella ilmoitustaululla, kaupungin www-sivuilla sekä paikallislehdissä

10.7.2025. OAS:sta ja osayleiskaavaluonnoksesta pidettiin yleisötilaisuus Ruotsinpyhtäällä 5.8.2025.

Osallisilla oli mahdollisuus antaa mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä osayleiskaavaluonnoksesta kirjallisesti 22.8.2025 mennessä (AKL 6 §, 62 §). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä osayleiskaavaluonnoksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot.

Osayleiskaavaehdotus pidettiin yleisesti nähtävillä 11.12.2025–16.1.2026 välisen ajan Lovinfossa sekä kaupungin www-sivuilla (AKL 65 §, MRA 19 §). Kaavaehdotuksen nähtävilläolosta kuulutettiin Lovin fon virallisella ilmoitustaululla, kaupungin www-sivuilla sekä paikallislehdissä 11.12.2025. Osallisilla oli mahdollisuus antaa kaavaehdotuksesta muistutus 16.1.2026 mennessä. Kaavaehdotuksesta pyydettiin lausunnot viranomaisilta.

Viranomaisyhteistyö

Osayleiskaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 27.5.2025. Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 12.2.2026.

Osayleiskaavamuutoksen hallinnollinen käsittely

- Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, kaavoitusaloite 27.2.2025 § 23.
- Kaupunginvaltuusto, päätös osayleiskaavatyön aloittamisesta 7.5.2025 § 45.
- Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta, päätös osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä osayleiskaavaluonnoksen nähtävillä asettamisesta 18.6.2025 § 110.
- Tekninen lautakunta, päätös osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä asettamisesta 27.11.2025 § 45.
- Kunnanvaltuusto, osayleiskaavan hyväksyminen 30.3.2026 § 36.

PYYNTÖ KIIREELLISESTÄ KÄSITTELYSTÄ

Loviisan kaupunki pyytää, että hallinto-oikeus käsittelee valituksen kiireellisenä alueidenkäyttölain 188. a § nojalla. Säännös koskee uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittävää kaavaa koskevan valituksen käsittelyä.

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittävä kaava: sen pinta-ala on n. 263,9 ha ja se mahdollistaa merkittävän aurinkovoimakapasiteetin rakentamisen. Hankkeelle on myönnetty European Commission Innovation Fund IF24 -ohjelman tukikokonaisuus, jonka arvo on merkittävä. Tukikokonaisuuden säilyminen edellyttää, että kaava saa lainvoiman tietyssä määräajassa. EU-rahoituksen step seal -dokumentti on lausunnon liitteenä 12, ja erillinen kiirehtimispyyntö EU:n taholta toimitetaan pyydettyessä.

LAUSUNTO VALITUKSESSA ESITETTYIHIN VÄITTEISIIN

Loviisan kaupunki katsoo, että sen tekemä päätös, johon valitus kohdistuu, on lainmukainen. Loviisan kaupunki katsoo, että valittajat eivät ole valituksessaan esittäneet sellaisia laillisuusperusteisia vaatimuksia ja niiden perusteluita, jonka perusteella kaupunginvaltuuston tekemää kaavan hyväksymispäätöstä tulisi muuttaa. Valittaja ei esitä faktisia perusteita päätöksen lainvastaisuudelle eikä lainvastaisuutta tule ilmi myöskään valittajien vaatimuksista.

Valittaja on esittänyt valituksessaan Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaisuusperusteita, joiden arvioiminen on toimeenpanovallan käyttöä. Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan asiassa ei ole tapahtunut tosiasiallista lainvastaista menettelyvirhettä eikä tarkoituksenmukaisuusharkintaa tulisi menettelyvirheenä ratkaista.

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on laadittu AKL:n 39. §:n sisältövaatimusten mukaisesti.

Valitus

Valittaja katsoo, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on lainvastainen useista keskeisistä syistä ja että kaupunginvaltuuston hyväksymispäätös tulee kumota lainvastaisena ja kaava palauttaa uudelleen valmisteltavaksi riittävien selvitysten laatimiseksi.

Valittaja katsoo, että kaupunginvaltuuston hyväksymispäätös on lainvastainen erityisesti siksi, että kaava ei perustu alueidenkäyttölain edellyttämiin riittäviin selvityksiin, direktiivilajien esiintymistä ei ole selvitetty asianmukaisesti, hankkeen kokonaisvaikutuksia ei ole arvioitu ja maisemavaikutuksia on aliarvioitu.

Valittajan mukaan:

- Ensinnäkin kaava ei perustu alueidenkäyttölain (AKL 9 §) edellyttämiin riittäviin selvityksiin, sillä luontoselvitykset ja maisemaselvitys ovat puutteellisia ja perustuvat osin yksittäisiin maastokäynteihin. Kyseessä on laaja, noin 260 hehtaarin kokoinen aurinkovoimahanke, mikä korostaa riittävien selvitysten ja vaikutusarvioinnin merkitystä.
- Toiseksi selvitykset itse tunnistavat keskeisiä epävarmuuksia, mutta tästä huolimatta vaikutukset on arvioitu vähäisiksi ilman riittävää tietopohjaa.
- Kolmanneksi direktiivilajien selvitys on puutteellinen, eikä kaikkien potentiaalisten suojeltujen lajien esiintymistä ole selvitetty.
- Neljänneksi kaava mahdollistaa sähkölinjan rakentamisen, mutta sen vaikutuksia ei ole arvioitu osana kaavaa.
- Viidenneksi maisemavaikutuksia on aliarvioitu, vaikka kyseessä on historiallisesti säilynyt avoin kulttuurimaisema, jonka arvo tunnustetaan myös maakuntakaavatasolla.
- Lisäksi EU-oikeudellista varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu.
- Kaava vaikuttaa suoraan valittajan kiinteistöön (434-486-1-70), joka sijaitsee valittajan mukaan noin 500 metrin etäisyydellä hankealueesta ja muuttaa merkittävästi valittajan elinympäristöä.

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa.

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen mukaisten otsikoiden mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

1. Selvitysten riittämättömyys (AKL 9 §)

Valitus:

”Maankäyttö- ja rakennuslain (alueidenkäyttölain) 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin sen merkittävistä vaikutuksista.

Kyseessä on laaja-alainen, noin 260 hehtaarin kokoinen maankäytön muutos, mikä korostaa selvitysten kattavuuden merkitystä. Mitä laajempi hanke on, sitä suuremmat ovat sen vaikutukset ja sitä korkeammat vaatimukset kohdistuvat vaikutusten arviointiin.

Korkein hallinto-oikeus on vakiintuneesti katsonut (mm. KHO 2016:14 ja KHO 2019:166), että kaava on kumottava, mikäli sen perustana olevat selvitykset ovat puutteellisia.

Tässä tapauksessa sekä luontoselvityksissä, että maisemaselvityksessä havaintoaineisto on rajallista ja osin yksittäisiin maastokäynteihin

perustuvaa. Selvitykset itse tunnistavat aineiston puutteellisuuden, mutta tästä huolimatta vaikutukset arvioidaan vähäisiksi.

Kaava ei siten perustu sellaiseen tietopohjaan, jota AKL 9 § edellyttää.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Linnustaselvitys

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan alueella tehdyt linnustaselvitykset ovat riittäviä.

Pesimälinnustokartoitukset toteutettiin Envineer Oy:n 4.6.2025 päivätyn luontoraportin (kohta 4, sivut 25–28, taulukko 2) mukaisesti neljänä maastopäivänä 19.–28.5.2025. Maastotyöt sisälsivät kolme aamukartoitusta (19.5.2025 klo 09:00–14:00, 20.5.2025 klo 05:00–10:30 ja 28.5.2025 klo 05:30–10:30) sekä yhden yöaikaisen kartoituksen (27.–28.5.2025 klo 22:00–01:00), joka oli kohdennettu pöllöjen, kehrääjän ja luhtahuitin tunnistamiseen. Sääolosuhteet olivat kaikkina kartoituspäivinä Suomen ympäristöhallinnon ohjeen edellyttämät: pilvetön taivas (0/8), heikko tuuli (2–6 m/s) ja kartoitukseen sopiva lämpötila (+8...+16 °C). Selvityksen ajoitus vastaa täysin Suomen ympäristöhallinnon ohjetta pesimälinnustokartoituksista, jonka mukaan Etelä-Suomessa kartoitus tehdään huhti–kesäkuun aikana, painopisteenä toukokuu. Valittajien väite siitä, että lintuselvitys olisi tehty lokakuussa, ei pidä paikkaansa. Mahdolliset lokakuun aikaiset havainnot ovat peräisin Suomen Lajitietokeskuksen Tiira-tietopalvelun historiallisista satunnaishavainnoista, jotka ovat luonteeltaan muuttolintuhavainnoja eivätkä korvaa systemaattisen pesimälinnustokartoituksen tuottamaa aineistoa eivätkä ne ole esteenä aineiston riittävyydelle.

Envineer Oy on lisäksi pyytänyt linnustaselvitykseen Porvoon Seudun Lintuyhdistys ry:ltä (PSLY) asiantuntijalausunnon (laatija Jari Lehtinen). Asiantuntijalausunto on liitetty osayleiskaavan selvitysaineistoon ja kokonaisuudessaan Envineerin luontoraporttiin (s. 27). Lehtinen toteaa lausunnossaan nimenomaisesti, että historiallinen havaintoaineisto perustuu "melko satunnaisiin havaintoihin" ja että "aluetta ei ole viime vuosina kartoitettu mitenkään systemaattisesti". Asiantuntijalausunto on luonteeltaan tausta-aineisto, jonka pohjalta Envineer on suunnitellut ja toteuttanut systemaattisen maastokartoituksen — ei sivuuttaen lausuntoa, vaan toteuttaen sen sisältämät kartoitustarpeet.

Lehtisen lausunnossa mainitut huomionarvoiset lajit (peltosirkku, kirjokerttu, viiriäinen, peltopyy, huuhkaja, kanalinnut, vesialtaiden vesilinnut) on Envineerin

kartoituksessa aktiivisesti etsitty. Suomen Lajitietokeskuksen Tiira-aineiston (2000–2025) mukaan kyseiset lajit on viimeksi havaittu alueella seuraavasti: peltosirkku 3.5.2013, kirjokerttu 30.6.2004, viiriäinen 2.6.2003, huuhkaja 27.1.2017. Peltopyystä ja haapanasta ei ole yhtään Tiira-havaintoa koko 25-vuotisen tarkastelujakson aikana. Envineerin systemaattisessa kartoituksessa kyseisiä lajeja ei havaittu. Tämä on yhtäpitävää sen kanssa, että lajit ovat alueellisesti taantuneet ja alueen elinympäristöt ovat muuttuneet (mm. kirjokertun aiemmat pusikot ovat metsittyneet).

Tiira-aineisto sisältää 25 vuoden ajalta yhteensä 107 satunnaishavaintoa, eli keskimäärin 4,3 havaintoa vuodessa. Yksinään tämä satunnaishavaintojen kokoelma ei muodosta sellaista systemaattista linnustoselvitysaineistoa, jota alueidenkäyttölain (AKL) 9. §:n ja 39. §:n mukainen kaavavaikutusten arviointi edellyttää. Envineerin 4.6.2025 päivätty luontoselvitys yhdistää:

- (i) systemaattisen maastokartoituksen 19.–28.5.2025
- (ii) Porvoon Seudun Lintuyhdistyksen asiantuntijalausannon
- (iii) Suomen Lajitietokeskuksen ja Tiira-tietopalvelun aineistot, sekä viitasammakko-, lepakko-, kasvillisuus- ja lumijälkilaskennan.

Selvityskokonaisuus täyttää alueidenkäyttölain (AKL) AKL 9 §:n ja 39 §:n luonnonarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen edellyttämät kriteerit. Selvityksessä alueelta havaittiin 50 lintulajia, joista kolme uhanalaista: tervapääsky (EN), haarapääsky (VU) ja naurulokki (VU). Lisäksi havaittiin yhdeksän lintudirektiivin liitteen I lajia. Uhanalaiset pääskyt käyttävät pesintään ja ruokailuun tilakeskuksen ympäristöä — eivät peltoaluetta, jolle paneelit sijoittuvat. Naurulokki on alueen ruokailija, ei pesimälaji. Vaikutusarvioinnin johtopäätös on, että hankkeesta ei aiheudu uhanalaisille tai direktiivilajeille merkittävää haittaa. Korkeimman hallinto-oikeuden vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (KHO 2019:160, KHO 2020:111) selvityksen tasoa arvioidaan suhteessa luontodirektiivilajien esiintymiseen ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tunnistamiseen — Envineer Oy:n selvitys täyttää nämä kriteerit.

Kasvillisuusselvityksen osalta Loviisan kaupunki toteaa, että Envineerin luontoraportti (kohta 3, sivut 14–25) on toteutettu 2.–3.6.2025, joka on putkilokasvien tunnistamisen kannalta soveltuva ajankohta. Inventoinnissa havaittiin alueen kasvillisuuden muuttuneen merkittävästi vuoden 2021 perinnebiotooppi-inventoinnin jälkeen: useilta aiemmin puustoisilta kuvioilta puusto on kaadettu osana viljelyalueiden laajentamista. Hankealueen eteläreunan tuoreen kankaan kuvio (kuvio 12) on arvioitu luonnontilaisen kaltaiseksi (arvoluokka 4, monimuotoisuutta tukeva kohde). Selvityksen perusteella hankealueen herkkyys muutoksille arvioidaan vähäiseksi, sillä vaikutukset kohdistuvat tavanomaisiin lajeihin ja jo luontoarvonsa menettäneisiin luontotyypeihin.

Uudenmaan ELY-keskus on käsitellyt luontoselvitykset aurinkovoimaosayleiskaavan viranomaisneuvotteluissa (aloitusvaihe 27.5.2025,

ehdotusvaihe 12.2.2026). ELY-keskuksen lausunnoissa esitetyt huomiot luontoselvitysten täydentämisestä on otettu huomioon kaavan jatkovalmistelussa, ja selvitykset on todettu kaavavaiheen vaatimukset täyttäväksi. ELY-keskus ei ole esittänyt linnustoselvityksen riittävyteen kohdistuvaa kritiikkiä, joka edellyttäisi selvityksen täydentämistä luonnonarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen täyttymiseksi.

Kasvillisuus selvitys

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan alueella tehdyt kasvillisuus selvitykset ovat riittäviä.

Kasvillisuus selvityksen osalta Loviisan kaupunki toteaa, että Envineerin luontoraportti (kohta 3, sivut 14–25) on toteutettu 2.–3.6.2025, joka on putkilokasvien tunnistamisen kannalta soveltuva ajankohta. Inventoinnissa havaittiin alueen kasvillisuuden muuttuneen merkittävästi vuoden 2021 perinnebiotooppi-inventoinnin jälkeen: useilta aiemmin puustoisilta kuvioilta puusto on kaadettu osana viljelyalueiden laajentamista. Hankealueen eteläreunan tuoreen kankaan kuvio (kuvio 12) on arvioitu luonnontilaisen kaltaiseksi (arvoluokka 4, monimuotoisuutta tukeva kohde). Selvityksen perusteella hankealueen herkkyys muutoksille arvioidaan vähäiseksi, sillä vaikutukset kohdistuvat tavanomaisiin lajeihin ja jo luontoarvonsa menettäneisiin luontotyyppeihin.

Maisemaselvitys

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan alueella tehty maisemaselvitys on riittävä.

Suunnittelualueelle laaditun maisemaselvityksen osalta Loviisan kaupunki toteaa, että maisemaselvitys on laadittu asianmukaisesti. Maiseman nykytilan kuvaus on muodostettu aikaisemmin teetettyjen selvitysten, kaava- ja kartta-aineistojen, Suomen ympäristökeskuksen ja Maanmittauslaitoksen ylläpitämien paikkatietoaineistojen sekä maastokäynnillä otettujen valokuvien avulla. Maisemaselvityksessä on tarkasteltu aurinkopuistohankkeen vaikutuksia maisemaan näkemäalueanalyysin avulla. Maiseman herkkyysarviointi on kohdistettu ensisijaisesti hankkeen lähiympäristöön 0–5 km:n etäisyydelle, koska aurinkovoimalat ovat matalia rakennelmia, eivätkä ne tyypillisesti näy kovin kauas. Maisemavaikutusten arvioinnissa on esitetty merkittävimmät ympäristöön kohdistuvat maisemavaikutukset. Maiseman muuttumista on havainnollistettu kuvasovittein.

Uudenmaan ELY-keskus ei ole esittänyt maisemaselvityksen riittävyteen kohdistuvaa kritiikkiä, joka edellyttäisi selvityksen täydentämistä luonnonarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen täyttymiseksi.

2. Lepakkoselvityksen riittämättömyys

Valitus:

”Lepakkoselvitys perustuu vain yhteen maastokartoituskertaan. Luontoselvityksessä todetaan, että yksittäinen kartoituskerta antaa kuvan vain sen hetkisestä tilanteesta.

Tästä huolimatta vaikutukset lepakoihin arvioidaan vähäisiksi. Selvitys on siten sisäisesti ristiriitainen: siinä tunnistetaan epävarmuus, mutta tehdään siitä huolimatta varma johtopäätös vaikutusten vähäisyydestä. Luontoselvityksessä todetaan lisäksi, että lepakoiden päiväpiilo voi sijaita tilakeskuksen rakennuksissa. Tästä huolimatta näitä mahdollisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei ole selvitetty tarkemmin, eikä niiden olemassaoloa ole voitu sulkea pois.

Lepakot kuuluvat luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV(a) lajeihin ja ovat siten tiukasti suojeltuja. Direktiivin 12 artiklan mukaan niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää. Tämä velvoite on toimeenpantu kansallisesti luonnonsuojelulain 78 §:ssä.

Direktiivilajien osalta selvitysten tulee olla erityisen huolellisia, jotta voidaan varmistua siitä, ettei suojeltuja lisääntymis- tai levähdyspaikkoja heikennetä. Korkein hallinto-oikeus on korostanut tätä vaatimusta (mm. KHO 2013:185).

Koska lepakkoselvitys perustuu vain yhteen kartoituskertaan eikä anna kattavaa kuvaa lajien esiintymisestä, ei voida varmistua siitä, ettei kaava heikennä suojeltuja lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Tältä osin kaava on lainvastainen.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat sijaitsevat tyypillisesti rakennusten, etenkin vanhojen rakennusten suojassa. Päiväpiilot sijaitsevat usein rakennuksissa tai luontaisissa koloissa (kallion-, puun- ja kaarnankolot). Lepakot saalistavat usein erityyppisillä vesistöillä ja myös metsät ovat tärkeitä ruokailualueita. Osayleiskaavan luontoselvityksen (kaavaselostuksen liite 3) mukaan yksittäisiä lepakohavaintoja tehtiin ruokailevasta pohjanlepakosta (*Eptesicus nilssonii*), viikisiipasta (*Myotis mystacinus*) ja vesisiipasta (*Myotis daubentonii*). Peltoaukeilta ei havaittu lepakoita. Jokiniemen tilakeskuksessa on

useita rakennuksia, jotka voivat soveltua lepakoiden päiväpiloiksi. Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei kuitenkaan luontoselvityksessä löydetty.

Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavassa on otettu huomioon lepakoiden esiintyminen tilakeskuksessa. Kaavaan on sisällytetty yleismääräys: ”Jokiniemen tilakeskuksen ulkovalaistusratkaisujen suunnittelussa ja rakennusten kunnostustöiden yhteydessä on otettava huomioon lepakoiden lisääntymis- ja levähdysmahdollisuudet tilakeskuksen alueella.”

Tilakeskuksen rakennuksiin ei ole tiedossa sellaisia toimenpiteitä, jotka olisivat omiaan heikentämään lepakoiden elinympäristöä. Osalle tilakeskuksen rakennuksia on osayleiskaavaan osoitettu suojelumerkintä, jonka mukaan rakennusta ei saa purkaa. Aurinkopaneelit laitteistoinen tulevat sijoittumaan Jokiniemen tilan peltoalueille, jotka eivät ole tyyppillisiä lepakoiden esiintymisalueita ja joilla ei luontoinventoinnin yhteydessä havaittu lepakoita.

3. Direktiivilajien puutteellinen selvitys

Valitus:

”Luontoselvityksessä todetaan, että hankealueelta selvitettiin viitasammakon ja lepakoiden esiintymistä. Selvitys on siten rajattu vain osaan luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV(a) lajeista.

Luontodirektiivin 12 artikla edellyttää, että liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää. Tämä velvoite on toimeenpantu kansallisesti luonnonsuojelulain 78 §:ssä.

Tämän vuoksi kaavaa laadittaessa on oltava riittävät selvitykset kaikkien potentiaalisesti esiintyvien direktiivilajien osalta. Selvityksen tulee kattaa myös niiden lajien esiintyminen, joita ei ole suoraan havaittu, mutta joiden esiintyminen on elinympäristön perusteella mahdollista.

Hankealueen elinympäristöt soveltuvat useille direktiivilajeille. Tästä huolimatta esimerkiksi saukon esiintymistä ei ole selvitetty lainkaan eikä muiden mahdollisten direktiivilajien esiintymistä ole arvioitu tai poissuljettu perustellusti.

Lisäksi selvityksessä todetaan, että direktiivilajien esiintyminen nostaa alueen herkkyyden suureksi, mutta tästä huolimatta vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, mikä korostaa selvityksen ristiriitaisuutta.

Korkein hallinto-oikeus on katsonut (mm. KHO 2014:83), että jos direktiivilajien esiintymistä ei ole riittävästi selvitetty, kaava on lainvastainen.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että EU-direktiivin liitteen IVa mukaisista lajeista on selvitetty viitasammakon (*Rana arvalis*) ja lepakoiden esiintyminen suunnittelualueella.

Luontoselvityksiin sisältyy aina ensi vaiheessa asiantuntija-arvio (perustuen mm. karttatarkasteluun ja Laji.fi-hakuihin) siitä, mitä lajeja selvitettävällä alueella ylipäätään realistisesti voi esiintyä ja mitä alueella kannattaa sitten tarkemmin muun muassa maastokäynnein selvittää. Liito-oravan esiintymistä suunnittelualueella ei ollut tarvetta selvittää maastokäynneillä, koska peltoalueet eivät ole liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä ja metsäisille alueille ei suunnitella aluetta muuttavaa maankäyttöä. Saukon esiintymistä suunnittelualueella ei niin ikään ole ollut tarve selvittää maastokäynnein, koska luontoselvityksen yhteydessä tehdyissä tietokantahauissa (Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi-tietokanta) hankealueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei tullut esiin havaintoja saukoista. Suunnittelualueella ei ole vesistöjä lukuun ottamatta suunnittelualueen halki kulkevaa Kukkupekki-nimistä ojaa. Kukkupekki-oja on suunnittelualueella suhteellisen kapea, eikä sen varrella ole rantapensaikkoa, ruovikkoa tai onkaloita saukon lepopaikoiksi. Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole talviaikaiseen saukon oleskeluun tarvittavaa virtaavaa vettä. Edellä mainituin perustein mikään tekijä ei viittaa saukon esiintymiseen suunnittelualueella tai sen vaikutuspiirissä, eikä tarkemmille lajiselvityksille siten ole kaavatyön yhteydessä ollut tarvetta.

Viitasammakkokartoituksessa noudatettiin ympäristöministeriön (Nieminen & Ahola, 2017) inventointiohjetta. Maastossa kirjattiin ylös kellonaika, kuuntelun kesto, sääolosuhteet sekä havaittujen sammakoiden sijainti ja arvioitu lukumäärä. Viitasammakot ovat arkoja ja sukeltavat helposti piiloon häirittyinä, joten kuuntelu pyrittiin tekemään kasvillisuuden suojista. Maastotyöt toteutettiin 3.5.2024 klo 20:15–22:35. Kartoitusajankohdan sää oli pilvipoutainen, +12 – +8 °C ja heikkotuulinen. Ajankohta arvioitiin selvitykselle sopivaksi sääolojen sekä muiden Suomessa tehtyjen havaintojen perusteella.

Suunnittelualueella ja sen ympäristössä havaittiin viitasammakkoja. Selvityksen mukaan suurimmat viitasammakkokeskittymät sijaitsevat suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä itäpuolella sijaitsevissa vesialtaissa suunnittelualueen ulkopuolella. Suunnittelualueella Kukkupekki-nimisellä ojalla havaittiin yksittäisiä viitasammakoita. Ko. alue on merkitty osayleiskaavaan luo-merkinnällä ja sitä koskee kaavamääräys: ”Alueella sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen (IVa) eliölajin lisääntymis- ja levähdysalue. Lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei saa luonnonsuojelulain 78 §:n mukaan hävittää tai heikentää.”

4. Sähkölinjan vaikutusten puuttuminen

Valitus:

”Kaava mahdollistaa sähkölinjan rakentamisen, mutta sen ympäristövaikutuksia ei ole arvioitu osana kaavaa, vaan tarkastelu on siirretty erilliseen selvitykseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin sen merkittävistä vaikutuksista. Tämä koskee myös hankkeen kaikkia olennaisia osia.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa ympäristövaikutukset ja ekologinen kestävyys.

Koska sähkölinja on olennainen ja välttämätön osa aurinkovoimahanketta, sen vaikutukset muodostavat osan kaavan kokonaisvaikutuksista.

Korkein hallinto-oikeus on katsonut (mm. KHO 2018:151), että kaavan vaikutuksia ei saa pilkkoa osiin siten, että kokonaisvaikutukset jäävät arvioimatta.

Tässä tapauksessa sähkölinjan vaikutukset, kuten elinympäristöjen pirstoutuminen, linnuston törmäysriskit ja maisemavaikutukset, on jätetty arvioimatta kaavavaiheessa.

Koska kaava on hyväksytty ilman hankkeen keskeisen osan vaikutusten arviointia, se ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain vaatimuksia ja on tältä osin lainvastainen.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että sähkönsiirron vaikutuksia on alustavasti arvioitu Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavaa varten laaditussa maisemaselvityksessä (kaavaselistuksen liite 5, sivut 37–38). Osayleiskaavan laadinnan aikana sähkönsiirrolle oli olemassa vielä kaksi eri linjausvaihtoehtoa eli lopullinen sähkönsiirron linjaus ei ole vielä tiedossa, vaan se ratkeaa aurinkovoimalan tarkemmassa suunnittelussa maanomistajien kanssa käytävien keskustelujen pohjalta. Hankekehittäjä 3Flash Finland Oy on pitänyt maanomistajille sähkösiirrosta kaksi yleisötilaisuutta, 5.8.2025 ja 25.11.2025, joissa on keskusteltu sähkönsiirron toteuttamisen vaikutuksista.

Loviisan kaupunki toteaa, että yleiskaavaa laadittaessa on selvitettävä hankkeen merkittävät vaikutukset sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin yleiskaavan suunnittelutarkkuus huomioon ottaen on tarpeen. Yleiskaavavaiheessa ei kuitenkaan edellytetä sellaista yksityiskohtaista teknistä tai oikeudellista selvitystä, joka kuuluu myöhempiin erityislainsäädäntöön perustuviin lupamenettelyihin, kuten sijoittamis- tai rakentamislupamenettelyyn, sähkömarkkinalain mukaiseen Energiaviraston hankelupamenettelyyn tai lunastusmenettelyyn.

Loviisan kaupunki toteaa, että hankeyhtiön vastuulla on yleiskaavan toteuttamisvaiheessa selvittää sähkönsiirron vaikutukset, muun muassa luonto- ja maisemavaikutukset, erillisten selvitysten pohjalta. Hankkeen toteuttajan vastuulla on neuvotella maanomistajien kanssa sopimukset, joissa määritellään esimerkiksi korvaukset maan vuokraamisesta sähkönsiirron käyttöön.

5. Linnust selvitysten epävarmuus

Valitus:

”Luontoselvityksessä todetaan, että alueen linnuston tilasta on vain vähän tietoa ja käytettävissä oleva aineisto on rajallinen.

Tästä huolimatta hankkeen vaikutukset linnustoon arvioidaan vähäisiksi.

Selvitys on siten sisäisesti ristiriitainen: siinä tunnistetaan aineiston puutteellisuus, mutta tehdään siitä huolimatta varma johtopäätös vaikutusten vähäisyydestä.

Puutteellinen tietopohja ei mahdollista luotettavaa vaikutusarviointia, erityisesti kun kyse on laajasta maankäytön muutoksesta avoimella peltoalueella, joka voi olla merkittävä elinympäristö useille lintulajeille.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 § edellyttää, että kaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin. Korkein hallinto-oikeus on katsonut (mm. KHO 2020:24), että vaikutusten arviointia ei voida pitää riittävänä, jos se perustuu puutteelliseen aineistoon.

Koska linnustoa koskeva selvitys on todetusti puutteellinen eikä sen perusteella voida tehdä luotettavaa vaikutusarviointia, kaava ei täytä MRL 9 §:n vaatimuksia tältä osin.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia

valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava-alueella tehdyt linnustoselvitykset ovat riittäviä.

Linnustoselvityksen riittävyyden perusteet on esitetty tämän vastineen kohdassa ”1. Selvitysten riittämättömyys (AKL 9 §)”.

6. Varovaisuusperiaate (EU-oikeus)

Valitus:

EU-oikeudellisen varovaisuusperiaatteen mukaan hanketta ei saa hyväksyä, jos merkittävien haitallisten vaikutusten mahdollisuutta ei voida sulkea pois riittävällä varmuudella.

EU-tuomioistuimen ratkaisun (C-127/02, Waddenzee) mukaan hanketta ei saa hyväksyä, jos merkittävien haitallisten vaikutusten mahdollisuutta ei voida sulkea pois tieteellisen varmuuden tasolla. Tämä periaate koskee erityisesti tilanteita, joissa hanke voi vaikuttaa luontodirektiivin mukaisiin suojeltuihin lajeihin ja elinympäristöihin.

Periaate on otettava huomioon myös kansallisessa päätöksenteossa luonnonsuojelulain (2023) 78 §:n sekä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti, kun arvioidaan hankkeen vaikutuksia ja selvitysten riittävyyttä.

Tässä tapauksessa epävarmuutta liittyy lepakoiden esiintymiseen ja niiden mahdollisiin lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin, alueen linnuston tilaan sekä sähkölinjan ympäristövaikutuksiin, joita ei ole arvioitu kaavavaiheessa.

Luontoselvityksessä nämä epävarmuudet on tunnistettu, mutta siitä huolimatta hankkeen vaikutukset on arvioitu vähäisiksi ilman, että haitalliset vaikutukset olisi voitu sulkea pois riittävällä varmuudella.

Tämän vuoksi varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu, ja kaava on tältä osin lainvastainen.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Jokiniemen peltoalueille sijoittuvasta aurinkovoimahankkeesta on laadittu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukainen

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

YVA-tarveharkinta osayleiskaavoituksen aloitusvaiheessa. Uudenmaan ELY-keskus on antanut 16.10.2025 päätöksensä (UUDELY/3255/2025) ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta (YVA) hankkeeseen. Päätöksen mukaan hankkeen rakentamiseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä. Päätöksessään Uudenmaan ELY-keskus toteaa hankkeeseen tehtyjen selvitysten pohjalta, että hankkeen luonto- ja maisemavaikutukset eivät nouse YVA-laissa tarkoitetuiksi merkittäviksi vaikutuksiksi. ELY-keskuksen päätöksen mukaan hankkeen vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat vähäisiä.

ELY-keskus toteaa päätöksessään myös, että vaikka hankkeen toteuttaminen väistämättä tuottaa kasvihuonekaasupäästöjä, tuottaa hanke toisaalta käyttövaiheessaan uusiutuvaa ja vähähiilistä energiaa, millä on myönteisiä ilmastovaikutuksia.

Varovaisuusperiaate eli (EU-oikeuden käsitteenä) ennalta varautumisen periaate tarkoittaa, että epäiltäessä toiminnon aiheuttavan vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle, ympäristöä tai terveyttä suojeleviin toimenpiteisiin ryhtymistä ei saa estää se, ettei haitoista ole täyttä tieteellistä varmuutta. Varovaisuusperiaate kuuluu kansainvälisen ympäristöoikeuden periaatteisiin. Varovaisuusperiaate on aina keskiössä viranomaisen harkitessa muun muassa YVA-menettelyn tarvetta. Uudenmaan ELY-keskuksen päätös siitä, että Jokiniemen tilalle suunniteltuun aurinkovoimahankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä osoittaa, että suunnitellussa aurinkovoimahankkeessa on noudatettu varovaisuusperiaatetta.

Valittajan viittaamaa epävarmuutta lepakoiden esiintymiseen ja niiden mahdollisiin lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin, alueen linnuston tilaan sekä sähkölinjan ympäristövaikutuksiin on käsitelty aiemmin tässä vastineessa. Yhteenvetona näiden osalta voidaan todeta, että kaavaa varten laadittujen selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella on voitu luotettavasti todeta, että kaava täyttää yleiskaavan sisältövaatimukset ja luonnonsuojelulain mukaiset lajisuojelua koskevat vaatimukset.

Jokiniemen tilalle suunniteltu agri-PV-hanke on European Commission Innovation Fund IF24 -ohjelman tukema hanke. Hankkeelle on myönnetty merkittävä EU-tuki, EU-step seal -dokumentti on lausunnon liitteenä 12. Myös EU-tuen myöntäminen hankkeelle osoittaa, että hankkeessa on noudatettu EU:n määrittelemää varovaisuusperiaatetta.

7. Maisemavaikutusten puutteellinen arviointi

Valitus:

"Maisemaselvityksessä todetaan, että alueen maisema on säilynyt peruselementeiltään hyvin samankaltaisena pitkän ajan, ja että historialliset ilmakuvat vastaavat nykytilannetta.

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Tästä huolimatta kaavassa ei ole arvioitu riittävästi tällaisen pitkäaikaisesti säilyneen kulttuurimaiseman muutoksen merkittävyyttä.

Lisäksi maisemaselvitys perustuu pääosin aineistotarkasteluun ja yksittäiseen maastokäyntiin, eikä se anna riittävästi kuvaa hankkeen todellisista maisemavaikutuksista.

Vaikutusarvioinnissa on korostettu, että aurinkovoimalat ovat matalia, mutta tämä ei huomioi avoimen maiseman erityispiirteitä, joissa näkyvyys on laaja.

Maisemavaikutuksia on siten aliarvioitu.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Suunnittelualueelle laaditun maisemaselvityksen osalta Loviisan kaupunki toteaa, että maisemaselvitys on laadittu asianmukaisesti ja riittävästi. Maiseman nykytilan kuvaus on muodostettu aikaisemmin laadittujen selvitysten, maakuntakaavan tausta-aineistojen, kaava- ja kartta-aineistojen, Suomen ympäristökeskuksen ja Maanmittauslaitoksen ylläpitämien paikkatietoaineistojen sekä maastokäynnillä otettujen valokuvien avulla. Maisemaselvityksessä on tarkasteltu aurinkopuistohankkeen vaikutuksia maisemaan näkemäalueanalyysin avulla. Maiseman herkkyyсарviointi on kohdistettu ensisijaisesti hankkeen lähiympäristöön 0–5 km:n etäisyydelle, koska aurinkovoimalat ovat matalia rakennelmia, eivätkä ne tyypillisesti näy kovin kauas. Maisemavaikutusten arvioinnissa on esitetty merkittävimmät ympäristöön kohdistuvat maisemavaikutukset. Maiseman muuttumista on havainnollistettu kuvasovittein.

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan alueelle sijoittuvan agri-PV-hankkeen osalta paneelien sijoitus alueelle on selkeä: paneelit tulevat sijoittumaan EN-aur-alueelle. Se, mihin tarkkaan ottaen paneelit tulevat sijoittumaan ja tulevatko paneelirivistöt sijoittumaan itä-länsi-suuntaisesti vai pohjois-etelä-suuntaisesti ei ole ollut selvillä osayleiskaavan laadinnan/hyväksymisen hetkellä. Aurinkopaneelien sijoittelu ja kokonaisuus alueittain selviää hankekehityksen edetessä tarkempaan aurinkovoimalan suunnitteluvaiheeseen. Kyseinen asia suunnitellaan tarkemmin ja ratkaistaan sijoittamislupa- ja rakentamislupaprosessin yhteydessä. Tämän takia osayleiskaavan liitteenä olevat havainnekuvat aurinkovoimalasta ovat viitteellisiä. Olennaista on, että havainnekuvat ja maisemaselvitys antavat kokonaiskuvan kaavaratkaisun maisemavaikutuksesta, mikä Envineer Oy:n 21.5.2025 päivätyn maisemaselvityksen perusteella täyttyy.

Uudenmaan ELY-keskus ei ole esittänyt maisemaselvityksen riittävyyteen kohdistuvaa kritiikkiä, joka edellyttäisi selvityksen täydentämistä maisemiarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen täyttymiseksi.

8. Maakuntakaavan huomioon ottaminen

Valitus:

”Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa yleiskaavaa, eikä yleiskaava saa olla maakuntakaavan vastainen. Yleiskaavan tulee myös edistää maakuntakaavan toteutumista.

Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa (VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä) Jokiniemen peltoaukea on osoitettu merkinnällä ”kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue”.

Tällainen merkintä korostaa alueen maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämistä sekä sitä, että maankäytön muutoksia tulee arvioida erityisen huolellisesti näiden arvojen näkökulmasta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon maiseman erityispiirteet, kulttuuriympäristön arvot sekä ekologinen kestävyys.

Suunniteltu aurinkovoimala muuttaa laajan avoimen peltoalueen teollisen mittakaavan energiantuotantoalueeksi. Tämä merkitsee olennaista muutosta alueen maisemarakenteeseen ja heikentää niitä arvoja, joiden vuoksi alue on tunnistettu maakuntakaavatasolla säilyttämisen arvoiseksi.

Kaava-aineistosta ei käy riittävällä tavalla ilmi, miten kyseinen maakuntakaavamerkintä ja sen tavoitteet on otettu huomioon kaavaa laadittaessa, eikä sitä, miten kaava edistää näiden arvojen säilymistä.

Koska maakuntakaavan ohjausvaikutusta ei ole asianmukaisesti huomioitu eikä kaavan vaikutuksia maisema- ja kulttuuriympäristöarvoihin ole arvioitu riittävästi, kaava on tältä osin puutteellisesti valmisteltu.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Uudenmaan liitto toteaa 16.1.2026 Jokiniemen osayleiskaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa:

”Edellisessä lausunnossaan osayleiskaavan valmisteluvaiheessa Uudenmaan liitto korosti maiseman ja kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottamisen merkitystä Jokiniemen aurinkovoimayleiskaavatyössä. Liiton lausunnon keskeinen viesti oli, että alueen erityiset arvot ja niiden huomioon ottamisen

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

edellyttäminen eivät käyneet riittävästi ilmi oikeusvaikutteisista kaava-asiakirjoista eli kaavakartasta ja -määräyksistä, vaikka niitä kaavan tausta-asiakirjoissa olikin tutkittu ja nostettu esiin. Kun itse kaavaratkaisu ei edellyttänyt maisema-arvojen huomioon ottamista, olisi hanke voinut toteutua myös toisin - siis puhtaasti kaavan määrittelemissä puitteissa ottamatta huomioon kaavan tausta-asiakirjoissa tutkittuja, arvokkaaseen maatalousmaisemaan sopeuttamiseen liittyviä näkökulmia. Nyt kaavaehdotusvaiheessa Uudenmaan liiton edellisen vaiheen lausunto on otettu huomioon ja osayleiskaavaa on täydennetty arvokkaaseen maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvillä kaavamääräyksillä. Uudenmaan liitolla ei ole uutta lausuttavaa osayleiskaavaehdotuksesta.”

Maakuntaliitto vastaa maakuntakaavan laatimisesta ja valvoo, että kuntien omat yleis- ja asemakaavat eivät ole ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden kanssa. Maakuntaliitto antaa myös lausuntoja alueidenkäyttöä koskevista alempitaisoisista maankäytönsuunnitelmista, muun muassa osayleiskaavoista. Uudenmaan liiton osayleiskaavaehdotuksesta 16.1.2026 antaman edellä mainitun lausunnon perusteella voidaan todeta, että maakuntakaavan tavoitteet on otettu huomioon Jokiniemen osayleiskaavassa.

9. Yksilöity vaikutus

Valitus:

”Maisemavaikutus

Kyseessä on historiallisesti säilynyt avoin peltoaukea, joka on muodostunut entisestä vesialueesta eikä ole metsittynyt jääkauden jälkeen. Maisema on säilynyt avoimena vuosisatojen ajan ja edustaa perinteistä maaseutumaisemaa.

Maisemaselvityksessä todetaan, että alueen maisemarakenne on säilynyt pitkään samankaltaisena, mikä korostaa sen kulttuurihistoriallista arvoa.

Suunniteltu aurinkovoimala muuttaa maiseman pysyvästi teolliseksi rakenteeksi. Laajat paneelikentät katkaisevat avoimen horisontin, muuttavat maiseman mittakaavaa ja rikkovat maiseman yhtenäisyyden.

Koska valittajan kiinteistö sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä avoimessa maastossa, vaikutus on suora ja selvästi havaittavissa. Maisemamuutos kohdistuu valittajan näkyymiin päivittäin.

Vaikutus ei ole vähäinen, vaan merkittävä ja pysyvä.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia

valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Suunniteltu aurinkovoimala tulee sijoittumaan nykyisin viljelykäytössä olevalle peltoalueelle. Valittajan kiinteistön ja osayleiskaavaan osoitetun aurinkovoimalan alueen (EN-aur) väliin jää peltoalue viljelykäyttöön. Valittajan kiinteistön rajasta on välimatkaa osayleiskaavassa osoitetun aurinkovoimalan alueen (EN-aur) reunaan 502 m ja kiinteistöllä sijaitsevasta asuinrakennuksesta 529 m.

Suunnitellusta aurinkovoimahankkeesta laaditussa maisemaselvityksessä (kaavaselostuksen liite 5) on laadittu näkemäalueanalyysit. Analyysien mukaan valittajan kiinteistöltä on melko suorat ja laajat näkemälinjat hankealueelle. Etäisyys vaikuttaa kuitenkin merkittävästi paneelien näkymiseen. Paneelit ovat matalia rakennelmia maisemakokonaisuuteen nähden, ja paneelit tulevat vähäisessä määrin erottumaan valittajan kiinteistölle. Maisemavaikutus valittajan kiinteistölle ei näin ollen ole merkittävä. Maisemaselvityksen sivulla 34 on esitetty kuvasovite (kuva 22) paneelien näkymisestä Skogarsin pihapiiriin, joka sijaitsee välittömästi valittajan kiinteistön vieressä. Kuvasovitteesta voi nähdä, että paneelit eivät tule näkymään häiritsevästi enää 500 metrin päähän.

Valitus:

”Kulttuurimaiseman heikentyminen

Alue edustaa pitkään säilynyttä perinteistä maatalousmaisemaa, jossa maiseman rakenne ja avoimuus ovat säilyneet poikkeuksellisen muuttumattomina.

Aurinkovoimahanke muuttaa tämän maiseman käyttötarkoituksen energiantuotantoalueeksi ja katkaisee maiseman historiallisen jatkuvuuden.

Kyse ei ole tavanomaisesta muutoksesta, vaan maisematyyppin perustavanlaatuisesta muuttumisesta, jossa maaseutumaisema muuttuu teollisen mittakaavan energiatuotannon alueeksi.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen tilalle suunniteltu agri-PV-hanke edustaa modernisoituvaa maanviljelyä. Muuttuvan maaseutumaiseman haittavaikutuksia lieventää se, että aurinkovoimalan alue tulee vaihtelevaan maisemassa osittain aurinkopaneelirivistöinä ja osittain vehreinä alueina, jotka jäävät aurinkopaneelirivistöjen väliin. Aurinkopaneelit eivät tule peittämään koko

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

peltoaluetta, ja peltoviljely alueella tulee jatkumaan aurinkopaneelirivistöjen välisillä alueilla, joten maisemassa vaihtelevat paneelirivistöt ja niiden väliset viljellyt alueet. Viljeltävät kaistat paneelirivistöjen välissä tulevat olemaan tavanomaisen aurinkovoimalan paneelirivistöjen välejä leveämpiä, jotta niillä voidaan liikkua maatalouskonein.

Jokiniementien koivukuja on merkitty osayleiskaavaan säilytettäväksi ja tarvittaessa täydennysistutettavaksi. Koivukuja ilmentää vanhaa kartanohistoriaa, elävöittää aurinkovoimalamaisemaa ja toimii osaltaan näkösuojana aurinkopaneeleita kohti.

Maisemavaikutukset ovat suurimmat aurinkovoimalan välittömässä läheisyydessä. Suurimmat lähimaisemavaikutukset kohdistuvat lähellä osayleiskaava-alueen lounais- ja luoteisrajaa sijaitseviin neljään pihapiiriin sekä Rasin kylälle osayleiskaava-alueen kaakkoispuolella. Maisemavaikutukset valittajan kiinteistölle ovat vähäisempiä.

Aurinkovoimalan toteuttamisen alta ei jouduta purkamaan Jokiniemen tilan rakennuksia, jolloin tilakeskuksen kulttuurihistoriallinen luonne säilyy. Kaavassa on annettu Jokiniemen tilalle säilyttävä kaavamerkintä AM/s. Kaavamääräyksen mukaan alueen hoidossa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen kulttuurihistorialliseen arvoon sekä rakennusten ja pihapuuston säilyttämiseen. Lisäksi viidelle Jokiniemen tilan rakennukselle on annettu suojelumerkintä, joka kieltää rakennuksen purkamisen. Jokiniemen tilakeskuksen ja aurinkovoimalan väliin on osoitettu 25 metrin levyinen maatalousalue (MT), jolloin aurinkopaneelien alue ei tule ulottumaan aivan pihapiiriin reunaan ja maisema säilyy tältä osin avoimena.

Valitus:

”Luonto- ja virkistysvaikutukset

Hanke heikentää valittajan lähiympäristön luontoarvoja. Laaja-alainen rakentaminen ja siihen liittyvät rakenteet lisäävät elinympäristöjen pirstoutumista ja muuttavat avoimen maaseutu ympäristön luonnetta.

Tämä vaikuttaa alueen lajistoon sekä luonnon kokemiseen.

Valittajan mahdollisuudet käyttää ympäristöä virkistykseen, kuten ulkoiluun ja luonnon havainnointiin, heikkenevät olennaisesti.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Suunniteltu aurinkovoimala tulee sijoittumaan nykyisin viljelykäytössä olevalle peltoalueelle. Valittajan kiinteistön ja aurinkovoimalan välissä on myös viljelykäytössä oleva peltoalue. Viljeltävät peltoalueet eivät ole virkistyskäytössä eikä niillä voi liikkua jokaisenoikeudella kasvukaudella, jolloin pellolla kulkeminen voi aiheuttaa satomenetyksiä.

Peltoalueita ympäröivissä metsissä on sen sijaan voinut ja voidaan voimaloiden toteuduttua edelleen ulkoilla, sienestää ja marjastaa jokaisenoikeudella. Aurinkovoimalan toteuduttua suoria näkymiä paneelien alueille ympäröivistä metsistä syntyy vain peltoalueita ympäröivien metsien reuna-alueilta.

Osayleiskaavan mukaan aurinkovoimalan alueita ei tulla aitaamaan. Eläimillä on mahdollisuus liikkua vapaasti voimalan alueella ja niiden luontaiset kulkureitit voivat palautua voimalan rakentamisen jälkeen.

Aurinkovoimala tulee sijoittumaan peltoalueelle, jolloin se ei aiheuta metsäisten alueiden pirstoutumista.

Valitus:

”Sähkölinjan vaikutukset

Kaava mahdollistaa sähkölinjan rakentamisen, joka lisää maisemallista kuormitusta ja aiheuttaa lisäpirstoutumista.

Sähkölinjan rakentaminen voi edellyttää puuston poistamista ja muuttaa ympäristön rakennetta edelleen.

Sen vaikutuksia ei ole arvioitu kaavavaiheessa, vaikka se on olennainen osa hanketta.

Tämä lisää epävarmuutta hankkeen kokonaisvaikutuksista valittajan elinympäristöön.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa, että sähkönsiirron vaikutuksia on alustavasti arvioitu Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavaa varten laaditussa maisemaselvityksessä (kaavaselostuksen liite 5, kappale 3.8. Sähkönsiirron vaikutukset, sivut 37–38). Osayleiskaavan laadinnan aikana sähkönsiirrolle oli olemassa vielä kaksi eri linjausvaihtoehtoa eli lopullinen sähkönsiirron linjaus ei

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

ole vielä tiedossa, vaan se ratkeaa aurinkovoimalan tarkemmassa suunnittelussa maanomistajien kanssa käytävien keskustelujen pohjalta.

Loviisan kaupunki toteaa, että yleiskaavaa laadittaessa on selvitettävä hankkeen merkittävät vaikutukset sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin yleiskaavan suunnittelutarkkuus huomioon ottaen on tarpeen. Yleiskaavavaiheessa ei kuitenkaan edellytetä sellaista yksityiskohtaista teknistä tai oikeudellista selvitystä, joka kuuluu myöhempiin erityislainsäädäntöön perustuviin lupamenettelyihin, kuten sijoittamis- tai rakentamislupamenettelyyn, sähkömarkkinalain mukaiseen Energiaviraston hankelupamenettelyyn tai lunastusmenettelyyn.

Loviisan kaupunki toteaa, että hankeyhtiön vastuulla on yleiskaavan toteuttamisvaiheessa selvittää sähkönsiirron vaikutukset, muun muassa luonto- ja maisemavaikutukset, erillisten selvitysten pohjalta. Hankkeen toteuttajan vastuulla on neuvotella maanomistajien kanssa sopimukset, joissa määritellään esimerkiksi korvaukset maan vuokraamisesta sähkönsiirron käyttöön.

Valitus:

”Yhteenveto

Hankkeen vaikutukset kohdistuvat suoraan valittajan kiinteistöön ja sen lähiympäristöön.

Vaikutukset ovat välittömiä lyhyen etäisyyden ja avoimen maaston vuoksi, merkittäviä hankkeen laajuuden ja pysyvän maankäytön muutoksen vuoksi sekä pysyviä, koska alueen käyttötarkoitus muuttuu olennaisesti.

Hanke muuttaa valittajan elinympäristön luonnetta merkittävästi ja heikentää sen maisemallisia, kulttuurisia ja luonnon arvoja.

Valittajalla on siten asiassa selkeä ja perusteltu oikeussuojan tarve.”

Lähtökohtaisesti Loviisan kaupunki katsoo, että valituksen tekijän väitteet otsikon mukaisissa asioissa ovat tarkoituksenmukaisuusperusteisia eikä näe hallintoprosessioikeudellisia tai lainsäädännöllisiä edellytyksiä käsitellä asiaa. Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päätyy tulkitsemaan valituksen otsikon mukaisia valitusperusteita kaupungin näkemyksestä poikkeavalla tavalla, kaupunki lausuu seuraavaa:

Loviisan kaupunki toteaa valittajan yhteenvedon osalta, että yhteenvedossa mainitut osa-alueet on käsitelty tässä kaupungin vastineessa edellä.

Loviisan kaupunki toteaa myös, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavan toteutuminen ei aiheuta alueidenkäyttölain 39. § 4. mom. tarkoittamaa kohtuutonta haittaa tai rajoitusta valittajalle. Valittajalla on edelleen mahdollisuus

käyttää kiinteistöään nykyisessä tarkoituksessa. Aurinkovoimalasta ei tule yleiskaavoituksen vaikutustenarvion perusteella syntymään kohtuutonta raskautta esimerkiksi melun tai heijastuksen tai maisemavaikutusten muodossa. Aurinkovoimala ei olemassa olevan tiedon mukaan aiheuta myöskään terveydellisiä haittoja.

YHTEENVETO

Loviisan kaupunki toteaa yhteenvetona, että kaupungin antaman lausunnon liitemateriaaleista käy ilmi, että Loviisan kaupungin menettely Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaavassa on ollut voimassa olevan lainsäädännön ja oikeuskäytännön mukainen.

Asianomaisille ja kuntalaisille on annettu mahdollisuus kaavaprosessiin osallistumiseen.

Loviisan kaupunki katsoo, että Jokiniemen aurinkovoimaosayleiskaava on laadittu AKL:n 39. §:n yleiskaavalle asettamien sisältövaatimusten mukaisesti.

LOVIISAN KAUPUNGIN MUUT VAATIMUKSET

Loviisan kaupunginhallitus pyytääkin näin ollen kunnioittavasti, että hallinto-oikeus hylkää osayleiskaavaa koskevat valitukset. Lisäksi, kun otetaan huomioon oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95. §, jossa säädetään oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta, ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole kohtuutonta, että valittajat vastaavat itse omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Luettelo lausunnon liitteeksi toimitettavista asiakirjoista:

1. *Delgeneralplan för solkraft i Ånäs_PLANKARTA_19.3.2026*
2. *Delgeneralplan för solkraft i Ånäs_PLANBESKRIVNING_19.3.2026*
3. *Bilaga 1. Delgeneralplan för solkraft i Ånäs_PDB 9.6.2025 Uppdat. 10.11.2025*
4. *Liite 2. Jokiniemen aurinkovoimaoyk_Palautte ja vastineet_12.3.2026*
5. *Liite 3. Loviisan Jokiniemen aurinkovoimahankkeen luontoselvitykset_29.10.2025*
6. *Liite 4. Jokiniemi_Aurinkovoimapuiston arkeologinen tarkkuusinventointi_16.4.2025*
7. *Liite 5. Maisemaselvitys_Loviisa NotNukeOne aurinkovoimahanke_21.5.2025*
8. *Liite 6. Loviisan Jokiniemen aurinkovoimala_Kasvihuonekaasuvaikutukset_8.10.2025*
9. *Liite 7. Loviisa_Jokiniemi_Hulevesiselvitys_2.6.2025*
10. *Havainnekuvat*
11. *Loviisa_Jokiniemen tilan rakennusinventointi_4.3.2026*
12. *EU-step seal -dokumentti, EU-rahoitus hankkeelle*

Pyydettäessä Loviisan kaupunki toimittaa lisämateriaalia.

Lausunto
169/10.02.02/2025 (diaarinumero)
15.6.2026

Loviisan kaupunki pyytää mitä kohteliaimmin hallinto-oikeutta käsittelemään valituksen mahdollisimman pikaisesti, jotta asiassa kolmansille osapuolille ja asianosaisille aiheutuvat välilliset kustannukset eivät nouse kohtuuttoman suuriksi ja siten johda näiden tahojen oikeudenmenetyksiin.

Kunnioittavasti

15.6.2026 Loviisassa

Loviisan kaupunginhallitus